

Panun rakinoita

Maila Talvio ja J. J. Mikkola.

Eilen vietti entistä hiljaisemmaksi käyneessä Laaksolassaan Helsingin Meilahdessa, jonka kellastuneita kaislarantoja Suomenlahden aallot hyväilevät, 75-vuotista syntymäpäiväänsä **M a i l l a T a l v i o**, kirjailijavuosiltaan luultavasti vanhin kirjailijamme — ainakin huomioiden ne, jotka tähän korkeaan ja kunnioitettavaan ikään saakka ovat jaksaneet pysyä tuottelaina.

Kuinka toisenlaiseksi muodostuikaan tämä odotettu päivä kirjailijattaren elämässä. Kauniin Laaksoalan koivut varistelevat viimeisiä kellastuneita lehtiään ja hiljaiselle puistolle antavat väriä enää vain pihlajien punaiset marjat ja vaahterain monenkirjavat lehdet Talo lepää hiljaisuuttaan oudoksuen. Isäntä on poissa, professori **J. J. M i k k o l a**, kirjailija Maila Talvion puoliso ja toveri vuosikymmentien aikana, lähti pois juuri muutama viikko

ennen tätä syntymäpäivää. Tämä kunnia-arvoisa pariskunta vaikutti, sivullisestakin, harvinaisen hyvin toinen toisensa ymmärtävältä, mikä varmaan selittää se elävä ja lämmin harrastus, joka kummallakin oli suomalaisen kulttuurityöhön.

J. J. Mikkolan kesällä sattuneen 80-vuotispäivän johdosta ilmestyi Valvojan äskeinen kuudes numero osaksi hänellekin omistettuna, vaikka professori ei ehtinyt nähdä siinä painettua arkkeliä. Kirjoituksensa alussa mainitsee prof. Paavo Ravila Mikkolasta, että hän kuului siihen lahjakkaaseen ja ikimuistettavaan sukupolveen, joka on ehkä enemmän kuin mikään toinen toteuttanut suomalaisuuden suurta kulttuuriohjelmaa. Ja seuraavalla rivillä kirjoittaja tuo esille ajatuksen, joka juuri minunkin mielessäni on ollut, nimittäin että Mikkola erinomaisella tavalla edusti kokonaista aikakautta.

Nyt Maila Talvio-Mikkola edustaa

Laaksolassaan yksin kokonaista aikakautta. Kirjailijaura alkoi 1895 (kirjoitettu se lienee jo 1888—89) ja on siitä pitäen jatkunut. Mutta Mikkolat ja Laaksola ja sitä ennen valkea huvila Eläintarhassa ja ennen kaikkea näiden kotien emäntä ovat palanen Suomen kulttuurihistoriaa muussakin mielessä. Lukuunottamatta lukemattomia ulkomaalaisia tutkijoita, kirjailijoita, taiteilijoita, jotka kaikki juuri Mikkoloilla tutustuivat suomalaiseen kotiin, muodostui Maila Talvion kodista eräänlainen kirjallinen salonki. Alkaen Juhani Ahosta, joka Laaksolassa luki mm. Juhansa käsikirjoitusta, ovat siellä Kasimir- ja Eino Leino, Kianto, Linnankoski, Nortamo, Koskenniemi ja monet muut esitelleet ensimmäiset otteensa uusista teoksistaan, tuoneet julki haaveensa ja huolensa ja saaneet osakseen milloin kaipaamaansa rohkaisua, milloin taas lohdutusta. Mutta eivät ainoastaan kirjailijat, vaan monet säveltäjät, taiteilijat ja näyttelijät ovat omalta osaltaan täydentäneet tätä suomalaista "salonkia".

Mikään itse tarkoitus tämä salonki ei koskaan ole ollut. Ku-

ten sanottu, monet ulkomaalaiset henkisen kulttuurin edustajat ovat juuri täältä käsin kotiutuneet Suomeen. Muistuu mieleeni tässä erikoisesti kuuluisa italialainen Kalevalan-kääntäjä, professori Luigi Pavolini, jonka kunniaaksi järjestetyillä päivällisillä eräässä helsinkiläisessä hotellissa keväällä 1936 olin mukana. Ilman emäntänä oli juuri Maila Talvio, Pavolinin henkiystävä, mikä kyllä näkyi ja tuntui illan kuluessa ei ainoastaan siinä välittömyydessä, jolla emäntä juhlavieraan otti vastaan, vaan ennen kaikkea puheenpuheissa, jonka hän italialaiselle Suomi-ystävällemme omisti. En sen puolesta ole koskaan muulloin Talvioon tutustunutkaan, mutta niin temperamenttistä 65-vuotiaasta en muista tois- te tavanneeni.

Vilkas temperamentti onkin ollut ominaista juuri Maila Talviolle, ja sen avulla hänen on ollut helppo ystävästyä. Mielikuvitusta hänellä myös on, niinkuin hänen lukijakuntansa tietää, eikä siis ole ihme, jos häntä ovat viehättäneet teokset sellaiset kuin Andersenin sadut ja Kiiven Seitsemän veljestä.

P a n u.